I

(Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot)

PÄÄTÖSLAUSELMAT

EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA

EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEAN 576. TÄYSISTUNTO, 22.2.2023–23.2.2023

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean päätöslauselma aiheesta ”Ukraina: Vuosi Venäjän hyökkäyksen jälkeen – Euroopan kansalaisyhteiskunnan näkökulma”

(2023/C 146/01)

Esittelijät: **Stefano MALLIA**
Oliver RÖPKE
Séamus BOLAND

Oikeusperusta	työjärjestyksen 52 artiklan 4 kohta
Hyväksyminen täysistunnossa	23.2.2023
Täysistunnon numero	576
Äänestystulos	
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	160/1/4

EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA (ETSK), joka

Ukrainan liittyminen EU:hun

1. muistuttaa, että ukrainalaisia kuolee jatkuvasti demokratiaa puolustaessaan ja että maan määrätietoisille pyrkimyksille kohti EU-jäsenyyttä on annettava konkreettista ja merkityksellistä tunnustusta.

2. korostaa, että laajentuminen on molempia osapuolia hyödyttävä prosessi, sillä se vakauttaa omalta osaltaan EU:ta, vahvistaa sen geopoliittista asemaa, edistää rauhaa, unionin arvoja ja sen kansojen hyvinvointia [1] ja hyödyttää kaikkia laajempien sisämarkkinoiden kautta. Lisäksi laajentumisprosessi auttaa Ukrainaa vahvistamaan demokratiaa, oikeusvaltiota ja ihmisoikeuksien kunnioittamista.

3. painottaa, että EU:n tulee toimia Ukrainan liittymisprosessissa yhtenäisesti, ja ehdottaa, että tässä yhteydessä noudatetaan muiden EU:hun vuosina 2004–2013 liittyneiden Itä-Euroopan maiden esimerkkiä. Tätä varten tulee perustaa asianomaisten ministeriöiden alaisuuteen EU-integraatiota käsitteleviä työryhmiä, joiden kautta virkamiehiä perehdytetään kysymyksiin, jotka liittyvät yhdenmukaistamiseen EU:n vaatimusten, normien, menettelyjen ja yleisesti EU:n säännöstön kanssa.

---

[1] Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 3 artikla.

4. toteaa, että EU:hun liittymisen menettelysääntöjä on noudatettava, mutta pitää selvänä, että Ukrainan (samoin kuin kaikkien Länsi-Balkanin ehdokasmaiden ja itäisen kumppanuuden piiriin kuuluvien ehdokasmaiden) liittymisprosessi on toteutettava mahdollisimman käytännönläheisesti ja tukeutuen demokratiaa, oikeusvaltiota, ihmisoikeuksia, perusvapauksia, markkinataloutta ja EU:n säännöstön täytäntöönpanoa koskevien uudistusten toteuttamiseen.

Ukrainaan kohdistuvia hyökkäysrikoksia käsittelevä kansainvälinen erityistuomioistuin ja Venäjän federaation vastaiset pakotteet

5. kannattaa varauksetta Euroopan parlamentin päätöslauselmaa, jossa kehotetaan perustamaan Ukrainaan kohdistuvia hyökkäysrikoksia käsittelevä kansainvälinen erityistuomioistuin ([2]). Tuomioistuin olisi muodostettava tiiviissä yhteistyössä Kansainvälisen rikostuomioistuimen ja YK:n kanssa. Komitea vetoaa lisäksi sen puolesta, että EU omaksuisi johtoaseman kansainvälisen avun tarjoamisessa sotarikosten, ihmisyyttä vastaan tehtyjen rikosten ja kansanmurhan tutkintaan.

6. kannattaa Euroopan parlamentin päätöslauselmaa Venäjän federaation nimeämisestä terrorismia tukevaksi valtioksi ([3]) ja pitää erityisen myönteisenä kohtaa, jossa kehotetaan EU:ta ja sen jäsenvaltioita kehittämään EU:n oikeudellinen kehys, jonka nojalla valtioita voitaisiin nimetä terrorismia tukeviksi valtioiksi ja valtioiksi, jotka käyttävät terrorismin keinoja. Tällaisen EU:n oikeudellisen kehyksen täytäntöönpanon olisi johdettava merkittäviin taloudellisesti, poliittisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti rajoittaviin toimenpiteisiin näitä maita vastaan.

7. ilmaisee tukensa ehdotukselle sisällyttää Wagner Group EU:n terroristiluetteloon.

”Ukraina-väsymyksen” ehkäiseminen

8. korostaa, että Ukrainan häviö sodassa Venäjää vastaan olisi tuhoisaa demokratialle kaikkialla maailmassa. EU:n on tehtävä kaikkensa ”Ukraina-väsymyksen” ehkäisemiseksi. EU:lla on rauhanhankkeena moraalinen velvollisuus tukea Ukrainaa niin kauan kuin se on tarpeen ja tehdä kaikkensa Ukrainan hyväksi, myös antamalla humanitaarista apua ja infrastruktuuritukea.

Ukrainan jälleenrakentaminen ja elpyminen

9. huomauttaa, että EU:n on jo nyt laadittava suunnitelmia ja valmisteltava välineitä Ukrainan jälleenrakentamista varten. Eri virastojen yhteinen lahjoittajien koordinointifoorumi on vahva osoitus siitä, että kansainvälinen yhteisö seisoo Ukrainan rinnalla ja aikoo tukea sitä jatkossakin, mutta lyhyen aikavälin avun lisäksi sen on kiinnitettävä yhtä lailla huomiota Ukrainan jälleenrakentamiseen pitkällä aikavälillä.

10. korostaa, että Ukrainan yhteiskunnan ja alueen jälleenrakennus- ja elpymissuunnitelmissa olisi kiinnitettävä huomiota oikeudenmukaisiin työoloihin ja -ehtoihin, työlainsäädännön noudattamisen valvontaan, ihmisarvoisen työn sekä turvallista ja terveellistä työympäristöä koskevan oikeuden edistämiseen ja koulutusmahdollisuuksien tarjoamiseen kaikille.

11. tähdentää, että Ukrainan jälleenrakentaminen on valtava urakka ja että nyt on luotava kaikki tarvittavat edellytykset sille, että ukrainalaiset voivat palata normaaliin elämään mahdollisimman pian sodan päätyttyä ja että he voivat rakentaa kilpailukykyisen talouden, joka edistää vihreää, digitaalista ja oikeudenmukaista siirtymää ja tuottaa hyvinvointia kaikille ukrainalaisille. Näiden prosessien yhteydessä tulee myös tukea työpaikkojen luomista niiden työpaikkojen tilalle, jotka Ukraina on menettänyt Venäjän hyökkäyksen takia.

12. kehottaa ottamaan työmarkkinaosapuolet ja järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan organisaatiot mukaan jälleenrakennus- ja elpymissuunnitelmien laadintaan, täytäntöönpanoon ja seurantaan. Niiden osallistuminen takaa avoimuuden ja oikeudenmukaisuuden sekä sen, että resursseja ohjataan sinne, missä niitä tarvitaan eniten.

13. muistuttaa, että on EU:n ja Ukrainan yhteisen edun mukaista auttaa kaikentyyppisiä ukrainalaisia yrityksiä selviytymään sodasta ja luomaan jälleenrakentamisen aikana perusta kukoistavalle taloudelle. Ukrainalle on annettava mahdollisuus osallistua sisämarkkinaohjelman lisäksi muihinkin keskeisiin EU:n ohjelmiin. Yritykset tarvitsevat jatkuvaa ja tehostettua tukea tietämyksen jakamiseen, logistiikkaan sekä suoran ja välillisen rahoituksen saantiin.

([2]) Euroopan parlamentin 19. tammikuuta 2023 antama päätöslauselma Ukrainaan kohdistuvaa hyökkäysrikosta käsittelevän tuomioistuimen perustamisesta (2022/3017(RSP)).

([3]) Euroopan parlamentin 23. marraskuuta 2022 antama päätöslauselma Venäjän federaation nimeämisestä terrorismia tukevaksi valtioksi (2022/2896(RSP)).

14. kehottaa käynnistämään Ukrainassa uudelleen työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun sotalain vallitessa, vaikka se saattaa olla haasteellista. Työmarkkinavuoropuhelulla on keskeinen sija Kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleissopimuksissa ja EU:n ja Ukrainan assosiaatiosopimuksessa, ja siitä tulee yksi tärkeimmistä välineistä hallituksen, työnantajien ja työntekijöiden välisissä neuvotteluissa maan taloudelliseen ja sosiaaliseen jälleenrakentamiseen liittyvistä kysymyksistä.

15. suhtautuu myönteisesti rakentaviin kolmikantasopimuksiin Ukrainan työlainsäädännön uudistuksista ja odotettavissa olevaan työehtosopimuksia koskevan lainsäädännön parantamiseen ja korostaa, että Ukrainan, ILO:n ja EU:n asiantuntijat on otettava mukaan kansainvälisten työnormien sekä sosiaalisiin kysymyksiin ja työhön liittyvien vähimmäisvaatimusten täytäntöönpanoon.

Kansalaisyhteiskunnan ja ihmisten välisten yhteyksien tukeminen

16. antaa EU:n ja Ukrainan kansalaisyhteiskunnan organisaatioille tunnustusta solidaarisuudesta, jota ne ovat osoittaneet tarjoamalla hätäapua ja tukea sotaa pakeneville.

17. korostaa, että on tärkeää perustaa EU:n mekanismi, jonka avulla voidaan lisätä Ukrainan kansalaisyhteiskunnan vaikutusmahdollisuuksia tarjoamalla rahoitusta ja helpottamalla osallistumista EU:n kansalaisyhteiskunnan verkostoihin. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä EU:n ja Ukrainan assosiaatiosopimuksen nojalla perustetun EU:n ja Ukrainan kansalaisyhteiskuntafoorumin ja muiden Ukrainan kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden, myös Brysselissä toimivien kattoverkostojen ja ulkomailla asuvien ukrainalaisten järjestöjen, taloudelliseen ja hallinnolliseen tukemiseen sekä tämän tuen koordinointiin.

18. kehottaa lisäämään Erasmus+-ohjelman määrärahoja Ukrainan osalta vuonna 2024, jotta tuhat uutta Ukrainasta tulevaa edunsaajaa voi hyödyntää ohjelmaa. Näin voidaan rakentaa siltoja EU:n ja Ukrainan kansalaisyhteiskunnan välille ja vahvistaa niitä. Tällaiset harjoittelu- ja vaihtomahdollisuudet ETSK:ssa ja muissa EU:n toimielimissä saisivat ukrainalaiset nuoret tiedostamaan yhä paremmin EU:hun yhdentymisen sosiaaliset ja taloudelliset hyödyt.

Bryssel 23. helmikuuta 2023.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Christa SCHWENG